

Morrissey, Morrison & Van Morrison

Morrissey, Morrison & Van Morrison

Johan van Tilburg

ISBN: 9789402121254

Omslagontwerp: Nanja Toebak, 's-Hertogenbosch

Omslagfoto: © Johan van Tilburg

© 2014 Johan van Tilburg

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Mijn kotmadam	9
De kale man	16
Berelul	19
Een stuk duurder	21
De autopsie	23
Een Ramonloos Nederland	25
De moeder van de moordenaar	28
Demonen	31
Een verhaal van verval en eenzaamheid	33
Een terugkeer	36
Sluipmoordenaar	38
Met slagroom	39
'45-'10	41
Wil tot ontplooiing	42
Ideaal	49
Het dwalen	54
De man met de hoed	61
Het lege raam	63
Buggy	65
Haar eerste lach	67
Drie rolprenten	68
Vluchtroute	70
Zonde	71
Trekkzak	73
De nieuwe twintig	75
De moeder van mijn beste vriend	77
Geen emotionele verbindingen	80
Fascinatie op het eerste gezicht	82
Remco in mei	84
Thuiskomen	85
Egeïsche Zee Melancholie	86
De mooie presentatrice	89
Een man zonder geschiedenis	91
De dame in de witte blouse	93
Schijsnel	95

Monddood	96
Landkaart	98
Foto van een vrouw	100
Velden noch wegen	101
Mijn Iranese buurvrouw	102
Een andere orde	103
Lekker in de kast	105
Mijn Olga	106
Lila	108
Meisje en vrouw	109
Rode rozentuin	111
Eeuwigheidswaarde	112
Afscheidscpliment	113
Vallen	114
D'n Hugo	115
Synchroniteit	117
Weer thuis	119
Een vreemde	121
In oude, Brusselse dagen	123
De tranen van Frieda	125
Melancholie in de ochtend	126
Haast een slotakkoord	128
Blues geen blues	130
Ik omarm	131
Een avond voor een paardenmiddel	133
Terug	136
Het wassen van het water	140
Tijd voor een biecht	142
Zwart	144
Niemand weet	146
Connotatie	148
Haar naam	150
Overleven	151
Werk-woord	154
Een paardensprong	156
Tweevoud	159
Bahnhof Blues	163
Mijn kleine jongen	165
Balken	170

Zonder woorden	176
De scribent	181
Uniform	183
Slapen	185
Vanaf	187
Leeg	189
Geluk	191
Mijn stad	193
Haar oogappel	197
Triënnium Blues	200
Sneeuw globe	202
Verbintenis	204
'Herrenvolk'	206
(Nog), Gesloten, Zuurstof	209
Gegrilde vis, en meer	212
In de schaduw	214
De tweede sleutel	215
Een man	217
Vleermuis	218
Een familie-idylle	220
Hoed	221
Iemand	222
Een charismatische man	230
Van d'oude stempel	233
Meisjes zijn geen vrouwen	237
Een gezegend mens	240
Zippora	243
God. Heb meelij met de mensheid	246
13 oude, vertrouwde Hollandse guldens	248
Mores	251
Geen reden	255
Silhouet	257
Het spel	260
Theo. Mijn vader	262
Gerommel in de marge	266
Lieve Anne,	268
December in november	270
Een neger in de sneeuw	272
De cipressen van het Vlaamse land	274

Een lekkerbek van vier ons	277
Engelbert	280
Silvester	283
Morrissey, Morrison & Van Morrison	286
Roken, Neuken, Drinken	288

Mijn kotmadam

Ik heb 'n tijdje in het Belgische Leuven gestudeerd. Anderhalf jaar, zo lang duurde die blue monday. 'n Alleraardigste tijd, de inheemse bieren zijn er voortreffelijk, de mosselen met frieten buitengewoon, de Vlaamse gasten sympathiek en de deernen bovenmenselijk knap.

Ik herinner me slechts één bescheiden smetje op het verder onberispelijke blazoen, van mijn Leuvense studententijd: mijn kotmadam Blanka. Wat 'n bitch! Onuitstaanbaar, vrijgezel serpent met een tong, bij voortduring gedrenkt in azijn en het gevoel voor humor en zelfrelativering, van een verroeste strijkbout uit de DDR-tijd. Daadwerkelijk had ze wel iets weg van een Stasi-medewerkster: damesbezoek op mijn slaapkamer was streng verboden, de stringente manier waarop mijn huisbazin mij controleerde, ging bijna tot in het absurde. Bij het minste geringste gestommel in de hal, koekeloerde ze met haar pezige gezicht door de deuropening, om te kijken of er onraad (lees: meisjesbezoek) te bespeuren viel.

De poets die ik haar op een dag samen met een Vlaamse studiegenoot bakte, was onbetaalbaar: Stan die in een oubollig bloemetjesjurkje het huis kwam binnengeslopen, betrap werd door mijn kotmadam, zich vervolgens omdraaide en keihard 'boeh!' riep, tot het geschrokken

vrouwmen. Wij kwamen niet meer bij van het lachen en van mijn huisopzichtster mocht ik 'n paar dagen lang niets vernemen. Nederig verschanste ze zich achter haar televisieapparaat, kijkend naar haar favoriete Vlaamse soapopera, over het wel en wee van de bewoners van een of andere boerengemeenschap, zoals ze waarschijnlijk nauwelijks nog bestaan; met een hoop relationeel geneuzel, niet eens eendimensionaal te noemen, maar 'half-dimensionaal'. Ze besepte verdomde goed dat ik haar een beslissende slag had toegebracht, al was de complete oorlog nog niet door mij gewonnen. Niettemin, de dagen volgend op die pots heb ik in mijn kleine studentenstulpje ongestoord neukend mijn gang kunnen gaan, samen met mijn klasgenootje Godelieve, mijn teerbeminde in die tijd. Ijzeren Blanka hield zich voor even gedeisd.

Al snel pakte ze de draad weer op van haar schrikbewind en op een kwade avond, toen ik Godelieve na afloop van een bioscoopbezoekje in het gangpad naast het huis op een snelle beurt trakteerde, werden we op heterdaad betrapt. Terwijl ik mijn geslacht terug in mijn broek friemelde - wat niet meeviel, aangezien hij behoorlijk in grootte was toegenomen, door de enerverende activiteit van even tevoren - , stapte mijn meiske op haar rijwiel en probeerde te vluchten. Iets wat werd bemoeilijkt door het feit dat ze van alle kanten werd belaagd door de vinnige mattenklopper- uithalen van mijn keetmeesteres.

Dat deed voor mij de deur dicht: ik was er klaar mee. Ik besloot zo snel mogelijk op zoek te gaan naar een nieuw kot, om het resterende deel van mijn Belgische studententijd in uit te zingen. Deze vrieskist van een vrouw wenste ik in mijn leven nimmer meer onder ogen te komen.

Het lot was mij gunstig gezind. Reeds twee weken na het onaangename tapijtklopper-incident, wist ik via een studiegenootje nieuwe huisvesting te regelen: in de Minderbroedersstraat, ideaal gelegen op slechts een steenworp afstand van de Grote en de Oude Markt. Ik nam er mijn intrek en meed daarna het stadsdeel van mijn eerste zes maanden in 't Leuvense: het oostelijke Kessel-Lo, thuisbasis van de 'Zwarte Heks', zoals ik mijn voormalige huisbazin in gedachten betitelde, daarmee doelend op haar weduwestatus en haar, staat u mij een understatement toe, 'minder aangename karakterologische eigenschappen'.

Gezien heb ik haar sindsdien nooit meer; althans, niet van aangezicht tot aangezicht. Gehoord wel. Dit klinkt raar, dat besef ik, ik zal u een en ander expliceren. Ruim een maand nadat ik was ingetrokken in mijn nieuwe, centraal gelegen onderkomen, liep mijn relatie met Godelieve op de klippen. Zij verweet mij - koelbloedige Hollander - dat ik continu het relationele heft in handen wilde hebben, dat ik nooit eens bereid was de teugels te laten vieren, haar de beslissingen te laten nemen. Triviale besluiten over kleine pietluttigheden, waar een liaison eigenlijk niet onder zou mogen lijden. Die

van ons deed dat desalniettemin. Met als gevolg dat Lieve haar koffers pakte, een afscheidsoen op mijn voorhoofd drukte en tabee zei.

De tijd was aangebroken, voorvoelde ik, om eens diep in mezelf te kijken, na te vorsen of het echt zo was, dat ik voortdurend het heft in handen wilde hebben: was het zo moeilijk voor mij om de controle over te geven aan een ander? Het was duidelijk dat er iets moest gebeuren in mijn leven...

Toen ik aanbelde bij SM-studio 'Domina Matrixxx', enkele kilometers ten zuiden van het centrum van de mooie Belgische studentenstad, deed een in latex geklede vrouw open. Ik ging naar binnen en informeerde naar de prijzen. Voor tweehonderd euro kon ik een sessie van een uur krijgen, inclusief een flink pak voor m'n broek. Ik ging akkoord en werd naar een keldergewelf geleid. Daar nam ik plaats op een koude brits. Ik zat daar gedurende een minuut of vijf toen een andere dame - ik had begrepen dat de eerste vrouw verantwoordelijk was voor het hardere werk, beginnelingen zoals ik schoof zij af naar haar collega - binnentrad. Ze nam meteen de touwtjes in handen:

Ze snauwde mij toe dat ik mijn kleren uit moest trekken, in foetushouding tussen haar laarzen moest gaan liggen. Ik herkende direct de stem van Blanka. Een siddering schoot door mijn lichaam. Mijn gewezen hospita - de ultieme kenau -

stond mij hier af te blaffen, was klaarblijkelijk in haar 'geheime uurtjes' werkzaam in een etablissement als dit!

Ik was te beduusd om goed tot me door te laten dringen wat er gaande was. Bedeesd trok ik mijn broek en blouse uit, en uiteindelijk ook mijn slip. Naakt, met een penis zo groot als de pink van een lilliputter, vlijde ik mij neder op de vochtige, betonnen vloer, onder het oppermachtige kruis van mijn meesteres, die mij - een hoopje menselijke ellende, hulpeloos gevangen tussen haar gespreide benen - vol minachting observeerde. Ondanks de bijna volledige duisternis in het vertrek, slechts verlicht door één enkele vuistdikke, bruingele kaars, moet ze mij herkend hebben, dat kan niet anders. Ze liet niets blijken; ze speelde met me. Een staalborstel schuurde over mijn ranke rug, met als gevolg dat mijn lichaam bijkans gereduceerd werd tot een armetierig karkas. Toch onderging ik. De hele sessie, een uur lang. Het laaghartige spel van kleineren: de porren in mijn zij, urine op mijn hoofd, zweepslagen over mijn hele lichaam. En uiteindelijk, vlak voordat het uur was afgelopen, mijn klaarkomen. Ze dwong mij, mezelf te bevredigen. Daarbij werd ik, op mijn knieën gezeten, geacht letterlijk en figuurlijk op te kijken naar haar gemaskerde gezicht. Ik kwam klaar, al behelsde het resultaat niet veel meer dan een half vingerhoedje. Ik was allang blij dat ik het überhaupt voor elkaar had gekregen, liefdesvocht te verschieten. Wie weet

wat me anders boven het hoofd had gehangen: een middeleeuws zwaard?... de guillotine?

Nadat exact zestig minuten verstreken waren - mijn meesteres was stipt en 'gunde' mij geen minuut extra speeltijd - , verdween ze zoals ze was gekomen. Geruisloos: een zwijgen uit staal en beton. Ik kleepte me aan, waarna de andere dame weer ten tonele verscheen.

'Was't plezant?', sprak ze cynisch, met een donker, Vlaams rokersaccent. Met een hoofdknik beaamde ik. De vrouw lachte - ze las de leugen moeiteloos van mijn gezicht - , schoof de grote, metalen deur open en bevrijdde mij. De schelle buitenlucht had iets bevreemdends, ik had het gevoel me in een volstrekt nieuwe wereld te bevinden.

Ik had me laten 'naaien' door mijn voormalige hospita en besepte dat ik voor 'n ongelooflijke oetlul kon doorgaan. In een vreemdsoortige staat van verwarring nam ik mijn mobiel en drukte het nummer van Godelieve. Iets in mij vertelde me dat het nu zaak was snel te handelen, voor je het wist was ze ervandoor met - pak 'm beet - een of andere zonderlinge aardappelboer uit het Kempense Wijnegem. Er waren in die tijd honderden kerels die aasden op mijn knappe ex.

'Schat, ik kom bij je terug. Ik ben bereid om wat water bij de wijn te doen. Wat zeg ik? Ik ben bereid om onze liefdeskruike zo nodig vollédig te vullen met H₂O! Wat is daarop uw antwoord...?'

Aan de andere kant van de lijn hoorde ik dat een doddig merriegehinnik ontglipte aan de zoete lippen van mijn voormalige geliefde, een geluid dat mij zo lief was geworden, de eerste maanden van mijn leven in Vlaamse contreien. Ik besepte dat ik de juiste code had ingegeven.

De kale man

Hoe kon ik weten? Hoe kon ik bevroeden dat de man naast me, last had van een complex van hier tot Vladivostok? Natuurlijk, ik besepte maar al te goed dat spontaan iets zeggen tegen een medemens in de trein, tram of metro, in dit decennium makkelijk je dood kan betekenen. Toch verbaasde het mij enigszins, dat toen ik in een goede bui verkerend, de man een gemoedelijk schouderklopje gaf, vergezeld van de woorden 'hé kale, alles goed?', de zaak tot escalatie kwam. Niet terstond, dat niet.

De man glimlachte als een boer met kiespijn, hield zijn lippen stijf op elkaar. Ik merkte dat ik een fout had begaan, die mij wellicht op mijn leven zou komen te staan: uit de lach van de man sprak iets meedogenloos, iets van restitutie. Bij de eerstvolgende halte stond ik op om de metro te verlaten. De ondergrondse die voor mij nu verworden was tot een plek van dreigend onheil, een plaats die ik ontvluchten moest, zo snel mogelijk. De man verhief zich eveneens. Hij hield, zo onopvallend mogelijk, een vlijmscherp mes tegen mijn rug en fluisterde: 'meekomen'. Ik probeerde oogcontact te maken met mijn medepassagiers, om ze te waarschuwen, ze hadden niets door. Reizigers anno eenentwintigste eeuw: afgestompte idioten uit SF-films van het b-kaliber, met oordopjes in waarop bonkende 'muziek'.

Er zat niets anders op dan de man te gehoorzamen, wat mij deed belanden in een taxi en een half uur later op de stoep voor een groezelig appartementencomplex aan de rand van de stad, waar ik geboren was en wellicht ook sterven zou.

Zeven trappen telde ik, waarna ik een deur ontwaarde met daarop een onbegrijpelijk, oosters teken. Een symbool van een of andere orde? Yakuza? Het begon te stortregenen in mijn hart: een miserabele tijdspanne van afgekloven metaforen, oprijzend in mijn brein, was aangebroken. Ik trad binnen. Een vrijwel leeg, betonnen hol. Een stoel met drie poten, 'n lange, metalen tafel, wat rommel in de hoek.

Ik keek de man aan, die al die tijd zwijgend mijn begeleider was geweest.

Kent deze man genade? Oké, ik had een fout begaan, ik had hem nooit mogen aanspreken op zijn gebrek aan weelderige haardos, daar was ik buiten mijn boekje gegaan. Maar de man zou toch moeten inzien dat ik een en ander in een grappige context had bedoeld? De man was toch niet gek? Hij zou zich toch niet ontpoppen als mijn beul? Op de kop af vierendertig jaar geleden kroop ik uit de buik van mijn moeder: zou deze dag mijn sterfdag worden? Ze zou zich wel afvragen waar ik bleef, een half uur geleden had ik bij haar moeten zijn, om samen mijn verjaardag te vieren. Haar nieuwe vriend Xavier zou ook komen. Ik was opgetogen hem voor het eerst te ontmoeten.

De middag verliep anders. De man haalde een revolver tevoorschijn. Het was een mooi exemplaar, een grote, glimmende, een kunstwerkje eigenlijk. Veel te mooi voor zijn functie. Ik schreeuwde, ik smeekte, ik bedelde voor mijn leven, barstte uiteindelijk in tranen uit. Op dat moment joeg de man een kogel door mijn hersenpan.

Misschien terecht, ik had hem wellicht nooit mogen aanspreken.

Maar heeft een mens dan geen recht op fouten, zo nu en dan?

Berelul

Gister had ik een klein akkefietje op de voetbalvereniging van mijn trots en bloed, mijn zoontje Daan-Steven. Een vader van de tegenpartij van het elftal van mijn zoon, begon na circa een kwartier in de tweede helft een partij vreselijk te schelden op mijn telg, nadat deze een harde, uiterst faire tackle had gepleegd op wat blijkbaar de zoon van de onderhavige schreeuwlelijk was, een iele linksbuiten met hele enge maniertjes. Hij liet zich bij slechts lichte aanraking steevast demonstratief vallen, daarbij verwachtingsvol in de richting van de scheids kijkend, in de hoop dat deze geel of rood zou trekken. Typisch geval van aardje naar zijn vaartje, vermoedde ik.

Ik kon deze scheldkanonnade niet over me heen laten gaan, sprak de man aan op zijn amorele gedrag, waarna hij antwoordde op een hooghartige manier die mij allerminst welgevallig was. God, wat haatte ik die kerel op dat moment. Ik besloot een keer diep adem te halen, tot tien te tellen en de zaak vooralsnog op zijn beloop te laten.

Na afloop van de wedstrijd ging ik over tot een wraakactie. Samen met de oom van Daan-Steven, mijn broer Theodoor, liep ik op de man af om verhaal te halen. Hij was echter niet voor rede vatbaar, duwde mij weg en zei dat ik niet zo moest zeiken.

Daarop ging ik voor hem staan, met gespreide benen. 'Ik eis bloed', sprak ik. Hij gaf een spottend lachje van zich, was niet in het minst geïmponeerd door mijn optreden. Waarop ik om me heen keek of de kust veilig was. De meeste mama's en papa's waren reeds vertrokken richting kantine, de voetballertjes richting kleedkamers, ik rook mijn kans.

Samen met Theodoor trok ik het stuk onbenul in het struikgewas, alwaar ik hem met een stevige tak begon te bewerken. Ik sloeg hem in zijn ballen, op zijn knieschijven, in zijn gezicht. Als een bloedende hond, een stuk zwerfvuil van berouw, liet ik hem achter in een grote plas: een rode zee van restitutiebloed.

Vervolgens liep ik samen met mijn broer naar de kantine, waar Theodoor zijn neefje trakteerde op een ijsje: een raket. Ik bestelde een broodje bal voor mezelf en voor mijn broer een berelul.

Het was een prachtige, zonnige zaterdagmiddag.

Een stuk duurder

Sinds een half jaar frequenteert een escortgirl mijn appartement. Vaak in het weekend maar soms ook doordeweeks, bestel ik haar voor een, twee gezamenlijke uurtjes.

En altijd verlang ik van haar hetzelfde: de strenge pianolerares. Ik verwacht van haar dat ze in die rol kruipt. Wanneer ze arriveert neem ik haar mantel af, schenk haar drie begroetingskussen en een whisky, en het spel kan beginnen. Ze neemt samen met mij plaats achter de piano, gekleed in slechts lingerie, ik in mijn onderbroek, en ik begin te spelen. Waarna zij mij vervolgens afblaft bij elke valse noot die ik aan het snaarinstrument weet te ontlokken, iets wat mij mateloos opwindt. Ook krijg ik tikken op mijn vingers, met een houten liniaal.

Toegegeven, dit procedé klinkt behoorlijk kinky, edgy, misschien zou zelfs de term 'ziek' hier van toepassing zijn. Ik weet ook niet hoe deze bizarre fantasie zich ooit gevormd heeft in mijn brein. Wellicht heeft het iets te maken met mijn jeugd, waaraan ik een licht trauma heb overgehouden, vanwege eindeloze, tegen mijn zin in genomen pianolessen, gegeven door een kenau van een mens. Mijn ouders achtten pianolessen goed voor de artistieke ontwikkeling van hun kind. Ik niet, ik speelde liever buiten. Mogelijkerwijs ligt in

die jeugdijaren de kiem, waaruit later mijn merkwaardige seksuele voorkeur geboren werd.

Nu denkt u wellicht bij uzelf: dan kun je toch ook een psychiater consulteren, in plaats van een escortgirl over de vloer te hebben? Misschien dat hij een en ander dat is blijven liggen uit het verleden, glad kan kneden...

Wel, in de eerste plaats zijn psychiaters een stuk duurder dan escortdames. En op de tweede plaats: ik heb nog nooit op de sofa gelegen bij een psychiater, waarvan ik opgewonden werd.

De autopsie

Mijn eerste autopsie, fris van de academie. Binnenkort zal ik in staat zijn de gruwelijkste doodsoorzaken vast te stellen, aan de hand van stoffelijke overschotten in de meest uiteenlopende staten van ontbinding.

Ik ben trots op mezelf. Mijn vader die altijd zei dat ik voor niets wilde deugen, voor galg en rad zou opgroeien. Hier sta ik toch maar mooi. Een betrekkelijk riant salaris. Een job waarbij ik met mensen in aanraking kom, al zijn ze dan niet meer zo levendig. Ik heb altijd iets met mensen willen doen; iets spannends. *Tatort* is sinds jaar en dag mijn favoriete televisieserie. De begintune kan ik dromen. Ik kan gevoeglijk zeggen dat ik in het bezit ben van mijn droombaan.

Langzaam schuif ik het zeil opzij, van mijn eerste 'klant' ...

Het is niet waar, het bestaat niet, dit is geen werkelijkheid doch een illusie, ik droom, bevind me in de val van een zinsbegoocheling, deze dag is er waarschijnlijk een die ik verslapen heb, ik ben nog niet wakker, wacht op de wekker om mij de dag in te sleuren.

Voor mij - ik kan het niet geloven, maar ik knijp in mijn arm en ze doet pijn: er is geen twijfel meer mogelijk - ligt mijn bloedeigen vader opgebaard. Ik streel over zijn voorhoofd, waarop een veegje bloed, spoor van een misdrijf. Deze stad is een oord vol onverhoopt negatieve energieën,

achter iedere straathoek ligt de dood op wacht, om te verschijnen wanneer hem dat goeddunkt. Je verwacht alleen dat het 'menu dood' op een andere manier wordt opgediend. Subtieler. Draaglijker. Met iets meer inlevingsvermogen.

Ik loop weg, zeg tegen mijn collega's dat ik het niet kan. Zij zullen nooit ervaren van mijn eerste 'patiënt' en zijn identiteit.

Twee weken later sta ik achter een lopende band tegenover mijn collega uit Centraal-Afrika. Hij draagt een rood-geel-groen petje en neuriet een deuntje van Bob Marley. Ik neurie niet mee, mijn levensenergie is mij voor de rest van mijn leven ontnomen.

Wat rest is een werktuiglijke, repeterende beweging.

Een Ramonloos Nederland

Als ik aan Ramon denk, gevoel ik pijn en moet ik wenen.

Ik ben een breekbaar meisje, zestien lentes jong, met een voorliefde voor de onbekendere singer-songwriters en Nederlandse literatuur uit de negentiende eeuw. Men mag mij beschouwen als een buitenbeentje op school, en überhaupt tussen mijn leeftijdsgenootjes. De meesten zien mij waarschijnlijk liever gaan dan komen. Ze begrijpen simpelweg niet dat ik door de natuur opgezadeld ben met het brein, waarmee ik behept ben: een 'oud brein', een oude ziel. Ik giebel niet mee als de bakvissen die het vrouwelijke deel van mijn klas vormen, een onnozele grap maken ten koste van een persoon die wat kwetsbaarder in het ondermaanse staat.

Iemand zoals Ramon bijvoorbeeld. Hij en ik, twee buitenbeentjes, waarschijnlijk kunnen we het daarom zo goed met elkaar vinden. We hebben allebei een hekel aan het Amerikaanse woord 'superficial', en vooral aan de lading die daarachter schuilgaat. Te veel mensen vandaag de dag, vooral ook jongeren, weigeren simpelweg na te denken over de meest basale levenszaken. Ze gooien hun oogkleppen voor en leven - neuken, drinken en roken - lekker voort, totaal immuun voor de wezenlijke problemen en kwesties, die deze

binnenkort tamelijk overbevolkte wereld behelzen. Noem mij een geëngageerde teemkous...

Ramon moest weg, na een lange, slepende asielprocedure. Ik zal u de details besparen, de bureaucratische mallemolen was in volle werking getreden, kan ik u verzekeren. Ik geloof dat er zo rond het jaar 1915 in de Boheemse stad Praag reeds een roman over geschreven is: de schrijver ervan had een vooruitziende blik.

Ik leef nu vier weken in een Ramonloos Nederland. Een Ramonloos Nederland is een extreem koud Nederland. Een land van kleine meningen, geventileerd in onbeduidende actualiteitenrubrieken, die bekeken worden in huiskamers met inrichtingen, die blijk geven van een kleingeestige smaak van de bezitters van die woonkamers. Ik wil weg uit dit land. Ik kan niet leven in een land waar ik op maandagochtend het slappe gezwets van mijn gymnasiumklasgenootjes - de hockeytrutjes - moet aanhoren, over hun jongste discowipjes of, nog erger, discoblowjobs.

Over twee jaar ga ik een studie volgen in het vaderland van Ramon. Ze schijnen er een hele behoorlijke uni te hebben, al oogst ik doorgaans niet veel meer dan hoon wanneer ik daarover begin.

Ik schrijf hem eens per week. Hij, de schat, schrijft mij bijkans iedere dag.

Ouderwets handgeschreven brieven, waarin zijn passie spreekt uit iedere nauwgezet en met liefde neergeschreven syllabe.

De moeder van de moordenaar

Ik kom haar nog weleens tegen in het dorp. Ietwat voorovergebogen loopt ze dan, haar blik strak gericht op haar voeten, zodat haar medemensen haar toch vooral niet zullen herkennen. En als ze haar herkennen, dat ze haar niet aanspreken. Zij:

De moeder van de moordenaar. Ze zal altijd de moeder van de moordenaar blijven, of ze wil of niet. Toen haar zoon drie jaar geleden in een vlaag van verstandsverbijstering zijn vrouw om het leven bracht (een bloederige bedoening die gepaard ging met maar liefst dertien messteken), voorzag hij op dat moment zijn moeder van deze twijfelachtige titel.

Sindsdien leeft zij nog slechts met halve intensiteit. Als zij haar manier van voortbewegen door het bestaan, al leven zou willen noemen. De verwijtende blikken van de mensen op straat, die haar klaarblijkelijk kwalijk nemen dat zij ooit, in de jaren tachtig, een toekomstige moordenaar baarde, deren haar niet meer. Ook haar familieleden, die niet meer komen opdaven, zelfs niet tijdens hoogtijdagen zoals haar verjaardag of Kerstmis, laten haar koud. Nee, het is het simpele feit dat haar hartendief iets heeft gedaan dat onomkeerbaar is, dat haar het meeste pijn doet. Daarnaast het moeten missen van hem. Zijn verrukte stem door de

telefoon, wanneer hij in een goede bui verkeerde. Zijn opgetogen, jongensachtige blik.

Ze zoekt hem regelmatig op in de bak. Het zijn treurige ontmoetingen, omfloerst met onmacht en zware melancholie, en altijd het aanwezige besef van zijn daad, die steeds verder in het verleden komt te liggen, maar nooit ongedaan gemaakt kan worden.

Vorige week ben ik een middag bij haar op de koffie geweest. Een opwelling, wellicht voelde ik een bepaalde verplichting vanwege de jarenlange vriendschap die er ooit was, tussen haar zoon en ondergetekende. Ik dompelde mijn bokkenpootje in de koffie en dacht na over wat te zeggen. Tegenover mij zat een zwijgende vrouw. Een vrouw, duidelijk nog in een fase van rouw. Een smart die waarschijnlijk haar leven lang duren zou.

Plots ontwaakte ze uit haar staat van apathie. Ze liep naar de vitrinekast, pakte iets uit de onderste lade en nam weer plaats op de sofa. Een fotoalbum. Ik herkende jeugdfoto's van haar zoon, vrolijke kiekjes uit de tijd dat hij nog een onschuldige kwapoets was die zich bezighield, slechts met kattenkwaad. De ogen van de vrouw lichtten enigszins op, toen ze me het album toonde. Ik weet niet hoelang het geleden was dat die twee doffe ogen nog eens opklaarden, ik vermoed een spreekwoordelijke eeuwigheid. Vol interesse bekeek ik de foto's. Ik herkende de loyale boezemvriend die hij gedurende een aantal jaren voor mij geweest was.

De koffie was op, tijd om op te stappen. Ik nam afscheid van haar, een onhandig gebeuren in de met een onbegrijpelijke Escher opgesmukte vestibule. 'Sterkte.' Wat zeg je op zo'n moment? Voor vertrek keek nog één keer om en zag een vrouw, in wier ogen ik iemand herkende die wil vasthouden aan een wereld die niet meer bestaat.

Zoals een Rotterdamse op leeftijd die staart naar de skyline van haar woonplaats, tegelijkertijd imaginerend haar stad van vóór 14 mei 1940.